

SEPTEMBER 2016

VOORBEELDEN VAN BURGERINITIATIEVEN MET OOG VOOR DIVERSITEIT

Hoe werkt het bij... **Oké Nu in Utrecht?**

"Iedereen kan een brief in de brievenbus doen maar dat werkt niet. Je moet echt met de mensen gaan zitten. De taalbarrière wordt vaak vergeten."

Roberta Haki Della Rovere, initiatiefneemster Oké Nu

Kennisplatform Integratie & Samenleving onderzoekt burgerinitiatieven met oog voor diversiteit. We namen vier burgerinitiatieven onder de loep en bekeken wat de randvoorwaarden, succesfactoren en knelpunten bij het bereiken van mensen van verschillende herkomsten zijn.

In deze factsheet beschrijven we burgerinitiatief Oké Nu dat activiteiten organiseert voor alle bewoners van de Utrechtse wijk Overvecht. Het aanbod is gevarieerd met onder andere bootcamp-lessen voor kinderen en hun ouders, etentjes, biljart, een kinderkledingbeurs, tekenlessen en een groot kerstdiner. De activiteiten worden volledig vraaggestuurd opgezet. Bewoners kunnen zelf ideeën inbrengen, waarop Oké Nu uitzoekt of deze uitgevoerd kunnen worden en of er fondsen zijn, bijvoorbeeld om materialen te kopen.

Een deel van de initiatiefnemers is of was welzijnswerker in de buurt en woont er al tientallen jaren. Dus zij kennen de buurt(bewoners) goed. Met het initiatief worden ongeveer 150 mensen bereikt

DE WIJK: UTRECHT OVERVECHT

De activiteiten van Oké Nu richten zich voornamelijk op bewoners van Overvecht-Noord, en meer specifiek de buurt rondom de Tigrisdreef. Het initiatief maakt gebruik van de Huiskamer van de Wijk in Overvecht-Noord. Overvecht is een multiculturele wijk; bijna de helft van de inwoners is van niet-westerse herkomst. Ook wonen er relatief veel oudere inwoners in de wijk; een kwart is 55-plusser. In vergelijking met heel Utrecht, telt Overvecht de meeste huishoudens met een bijstandsuitkering (18%). De sociale cohesie in de wijk is laag, wel is een derde van wijkbewoners actief in de buurt om de leefbaarheid en veiligheid te vergroten¹.

“Wij zijn doeners, we kijken wat er in de wijk speelt en wat er tekort komt.”

¹ Bron: Wistudata (<https://utrecht.buurtmonitor.nl/>) en de Wijkwijzer 2015 Utrecht (http://www.utrecht.nl/fileadmin/uploads/documenten/3.ruimtelijk-ontwikkeling/Openbaar_vervoer/WijkWijzer_2015.compressed.pdf)

AANLEIDING EN DOELEN

Oké Nu is opgericht door enkele buurtbewoners die (voorheen) als welzijnswerker in de wijk werkten. “Door het wegvallen van bestaande welzijnsvoorzieningen viel er een gat en vonden er steeds minder activiteiten plaats in de wijk”, vertelt initiatiefnemer Erna Broekman. Roberta Haki Della Rovere zag de leefbaarheid in de wijk afnemen: “Ik woon al 38 jaar in deze wijk. En alhoewel vroeger alles grijs was, en van beton, lééfde de wijk wel. Kinderen speelden op straat, er waren winkeltjes, mensen kwamen buiten. Er heerste een grote saamhorigheid. Tegenwoordig zijn er veel minder sociale contacten, je drinkt geen kopje koffie meer met de buurman, buurthuizen zijn gesloten en ouders kunnen voor hun kinderen geen sportlessen of andere activiteiten betalen en ook een kaartje voor de bus is al te duur. Daarnaast kregen we signalen uit de wijk dat er veel eenzaamheid is.”

“Omdat we al zo lang in wijk wonen en werken, weten mensen ons te vinden.”

Deze signalen zag Roberta al langer. Dus toen er een verzoek kwam van de stichting Omzien, die burgerinitiatieven stimuleert om iets voor de wijk te doen, zag ze dit als een mooie kans iets voor de bewoners te ondernemen. Ze vroeg een aantal burens om mee te doen en zo begonnen ze. Roberta: “Ik zei tegen mijn burens; we gaan wat voor de wijk doen, doen jullie mee.”

Vanaf het begin ging het initiatief vraaggestuurd te werk. Erna: “Wij zijn doeners, we kijken wat er in de wijk speelt en wat er tekort komt.” Door hun jarenlange ervaring in de wijk wisten de initiatiefnemers wat er speelde en daarnaast zetten ze tijdens een bijeenkomst in november 2014 een enquête uit onder de aanwezige buurtbewoners met daarin de vraag wat mensen wilden in de wijk en welke activiteiten ze misten. Roberta: “Wij hebben de enquête niet zomaar afgegeven maar toegelicht en waar nodig samen ingevuld, zoals bij mensen die het niet konden lezen.”

Samen met bewoners is de naam van het burgerinitiatief bedacht: Overvecht kijkt echt naar u om oftewel Oké Nu.

Als ze hun doelstelling moeten formuleren, dan is die als volgt: *"Mensen zoveel mogelijk weer verbinden, meer leven in de wijk brengen"*. Het motto op de website van Oké Nu is: Buren voor Buren. Met en voor elkaar. Daarnaast noemen Erna en Roberta dat zij, doordat ze zoveel contacten leggen, er ook achter komen welke problemen, zoals schulden of eenzaamheid, er bij mensen spelen.

INITIATIEFNEMERS EN VRIJWILLIGERS

De initiatiefnemers van dit initiatief zijn bewoners die zelf al tientallen jaren in de wijk wonen en daarnaast als welzijnswerker in de wijk werk(t)en. Hierdoor weten zij wat er speelt in de wijk en hebben ze een groot netwerk. Erna: *"Omdat we al zo lang in wijk wonen en werken, weten mensen ons te vinden."* Roberta werkt zelf bij Careyn, de zorgorganisatie die in hetzelfde pand zit als de Huiskamer van de Wijk die Oké Nu gebruikt.

Initiatiefnemer Roberta spreekt vele talen. Zij is van oorsprong Italiaanse, getrouwd met een Marokkaanse man en spreekt daarnaast ook Frans, Nederlands, Duits en Engels. Door haar talenkennis kan zij met iedereen communiceren, heel belangrijk volgens de initiatiefnemers. Roberta: *"Als ik met ouderen praat die vroeger in Italië woonden, dan leven ze helemaal op, dan zijn ze niet meer die persoon in die rolstoel."* Naast de taal snapt zij ook waar andere migranten in de wijk doorheen gaan: *"Ik was 10 jaar toen ik vanuit Italië naar Nederland kwam. Ik begrijp heel goed wat Marokkanen en Turken nu meemaken. Vroeger waren het altijd de Italianen die alles gedaan hadden, nu zijn het de Marokkanen. Ik begrijp hun frustratie."* Tot slot merkt Roberta dat

zij meer vertrouwen krijgt van de migranten in de wijk: *"Omdat ik zelf ook buitenlandse ben, dan hebben ze meer vertrouwen."*

Vrijwilligers zijn buurtbewoners die door Oké Nu benaderd zijn of mensen die zich spontaan bij het initiatief aanmeldden. Wij spraken met enkele vrijwilligers onder wie een in Marokko geboren man en een in Suriname geboren vrouw. De redenen voor vrijwilligers om te helpen vallen uiteen in 'wat goeds voor de buurt(bewoners) willen doen', 'leuk om te doen' tot 'opdoen van sociale contacten, gezelligheid'.

Oké Nu heeft contacten met verschillende instanties waaronder het buurtteam, de sociaal makelaar en thuiszorginstanties. Indien nodig kunnen zij wijkbewoners doorsturen naar de betreffende instanties. Daarnaast werkt Oké Nu af en toe samen met andere organisaties zoals met de zondagsschool. Erna: *"Kinderen hebben de verhalen van migrantenouders over hun komst en tijd in Nederland vertaald naar gedichten."* Met kerst 2015 heeft de Jaarbeurs, vanuit het project Utrecht Cares, een uitgebreid kerstdiner verzorgd voor de wijkbewoners. Erna: *"Het kerstdiner was hier in de wijk en wij konden de bewoners hiervoor uitnodigen. Er was plek voor 100 mensen!"* Ten slotte neemt het burgerinitiatief deel aan een project van de gemeente die onderzoekt wat goed en minder goed gaat bij burgerinitiatieven en hoe de samenwerking met de gemeente verbeterd kan worden.

"Iedereen kan een brief in de brievenbus doen maar dat werkt niet. Je moet echt met de mensen gaan zitten. De taalbarrière wordt vaak vergeten."

DOELGROEP OKÉ NU

Oké Nu richt zich op alle bewoners in Utrecht Overvecht met een focus op de kwetsbaren in de wijk. Roberta: *"Wij richten ons op kwetsbaren in de buurt, jong en oud. Dit is de oudste en ongezondste wijk van Utrecht, en multicultureel."* Oké Nu weet buurtbewoners van allerlei verschillende achtergronden en culturen te bereiken. Tijdens het onderzoek werd er een expositie georganiseerd waar deelnemers toonden welke fotocollage's zij over hun leven hadden gemaakt. Dit waren verhalen van mensen uit onder andere Afghanistan, Marokko, Suriname en Utrecht. Uitdaging is om mensen van Marokkaanse of Turkse herkomst te bereiken. Dit gebeurt al wel, maar kan nog beter, aldus de initiatiefnemers en vrijwilligers.

BENADERING VAN BUURTBEWONERS

De beste manier om buurtbewoners op de hoogte te stellen van het burgerinitiatief is via informele contacten, vertelt Roberta. *"Iedereen kan een brief in de brievenbus doen maar dat werkt niet. Je moet echt met de mensen gaan zitten. De taalbarrière wordt vaak vergeten."* *"Ook is het een kwestie van langzaam-aan meer bekendheid en contacten verwerven"*, vult Erna aan: *"Het gaat allemaal via-via, begint via één contact, breidt zich uit. De eerste activiteit die we opstartten was het wandelen. Buurtbewoners hadden in de enquête aangegeven dit te willen doen en wij hadden twee vrijwilligers die ook wilden wandelen. Nu wandelt er elke dinsdag een groepje. En vanuit het wandelen ontstonden weer andere ideeën zoals een bijtactiviteit die nu dagelijks plaatsvindt."*

Naast hun informele contacten en de mond-op-mond reclame zijn er enkele andere manieren waarop Oké Nu buurtbewoners informeert over de activiteiten. Zo hebben de initiatiefnemers een (Nederlandstalige) folder gemaakt met een overzicht van alle activiteiten van Oké Nu. Deze gaat bij iedereen door de bus. Daarnaast is er een website die door Google Translate in één keer in allerlei talen vertaald kan worden. Ook heeft het initiatief Facebook, Twitter en zijn ze aangesloten bij WijkConnect.

SUCCEFACTOREN EN KNELPUNTEN INCLUSIVITEIT

Oké Nu wil activiteiten organiseren voor alle buurtbewoners en de saamhorigheid tussen buurtbewoners vergroten. Hierin bereiken zij zowel van oorsprong Nederlandse als buurtbewoners met een migratieachtergrond. Heel belangrijk hierbij is met

mensen in gesprek gaan. Roberta: *"Blijf niet achter je bureau zitten, ga de straat op. Bel aan, ga naar de mensen toe. Soms hoeft je alleen een praatje te maken en dan rolt het al. Zo kom je dingen te weten, je kan helpen, en de vragen kan je meenemen en daarop aanbieden. Wij werken altijd vraag gestuurd. Dat is een verschil met welzijnsactiviteiten, waar erg aanbodgericht gemaakt wordt. 'We zetten een bingo neer!' Maar wie heeft daarom gevraagd?"*

De initiatiefnemers geven aan dat bepaalde activiteiten een meer diverse groep aantrekken dan anderen. Zo werd een kledingkleidingbeurs, waar mensen kleren konden kopen en verkopen goed bezocht door Turkse en Marokkaanse Nederlanders maar zijn de tekenlessen minder populair bij hen.

"Blijf niet achter je bureau zitten, Ga de straat op. Bel aan, ga naar de mensen toe."

Belangrijk bij activiteiten is om het zo laagdrempelig mogelijk in te steken. Roberta: *"Bij de wandeling is aanmelden niet verplicht. Dat is heel belangrijk; als je je moet aanmelden dan is er druk, dat willen ze niet."* De activiteiten zijn ook laagdrempelig omdat ze gratis zijn of slechts een paar euro kosten. Die laagdrempeligheid proberen Roberta en de andere initiatiefnemers ook uit te stralen: *"We zijn ook altijd bereikbaar, dat vind ik heel belangrijk."*

Jij belt mij, omdat je me nodig hebt. En als ik dan niet opneem, dan denk je de volgende keer; ik bel niet meer."

Daarnaast hebben de initiatiefnemers een groep Marokkaanse moeders weten te bereiken via hun kinderen die bootcamplessen kregen via Oké Nu. Erna: *"De moeders van deze kinderen werden hier zo enthousiast van dat er nu bootcamplessen zijn voor Marokkaanse vrouwen."* De taal speelt ook een belangrijke rol, Roberta spreekt mensen in hun moedertaal aan waardoor zij weten wat Oké Nu organiseert en waardoor ze meer vertrouwen krijgen. *"Vertrouwen winnen is heel belangrijk"*, aldus Roberta: *"En als je eenmaal het vertrouwen hebt opgebouwd, moet je heel zorgvuldig te werk gaan om dit ook te behouden. Eén misstap en je zorgvuldig opgebouwde vertrouwen is weg."* Ook noemt ze dat het belangrijk is om iedereen in hun waarde te laten, en ieders kwaliteit te laten uitkomen.

Toch komt Oké Nu ook nog uitdagingen nodig om alle buurtbewoners te bereiken. Dit geldt voornamelijk voor buurtbewoners van Turkse en Marokkaanse herkomst. Een belangrijke drempel voor migranten is de taal, denken twee gebruikers (zelf in Indonesië geboren). *"Taal is voor mensen de belangrijkste reden om niet naar de activiteiten te komen. Er is drempelvrees. Vooral voor oudere mensen of mensen die op latere leeftijd naar Nederland zijn gekomen en Nederlands moesten leren spreken."* Secundair kunnen ook cultuurverschillen een rol spelen. Verschillende

mensen die wij spraken geven aan dat cultuurverschillen minder lijken te spelen bij mensen uit Indonesië, Suriname of de Antillen omdat de opvoeding en cultuur dichter bij de Nederlandse opvoeding liggen. Ook constateerde een van de vrijwilligers dat kinderen van Marokkaans-Nederlandse ouders eerder stoppen met ouders, wellicht omdat zij door hun ouders minder gemotiveerd worden om ermee door te gaan.

Daarnaast maken de vrijwilligers en gebruikers de kanttekening dat je je moet afvragen wanneer er sprake is van inclusie. Als er meer mensen van dezelfde migrantenachtergrond zijn, bestaat het gevaar dat er segregatie binnen de activiteit ontstaat, als buurtbewoners in hun moedertaal spreken, vertelt een deelnemer aan activiteiten: *"Ik doe mandela tekenen en kookles en daar waren een aantal Turkse bewoners bij aanwezig. Maar dan zie je dat ze na de les gelijk samengroepen en in het Turks gaan praten, echt een groepje. Ik zeg dan nog wel eens 'zullen we Nederlands praten dan verstaan we elkaar allemaal' maar dat gebeurt meestal niet."* Aan de andere kant kan het juist een kans zijn als er meer mensen zijn die dezelfde taal spreken, aldus de deelnemers. Een van hen denkt dat het taalprobleem niet zozeer moet worden opgelost door vrijwilligers die dezelfde taal spreken, maar dat juist cursisten elkaar kunnen helpen een brug te slaan tussen de culturen.

Tips voor burgerinitiatieven die inclusief willen zijn

WAT LEERT OKÉ NU ONS OVER INCLUSIE BIJ BURGERINITIATIEVEN?

- Werk vraag gestuurd; stem je activiteiten af op de behoeften van de verschillende groepen in de wijk.
- Ga de straat op! Ga in gesprek met bewoners via informeel contact en zorg dat mensen je makkelijk kunnen bereiken.
- Vergeet de taalbarrière niet; zorg dat je de taal en cultuur van mensen spreekt/begrijpt.
- Via kinderen kan je uiteindelijk ook ouders bereiken.
- Organiseer laagdrempelige activiteiten: goedkoop/gratis en zonder verplichte aanmelding.
- Een groot netwerk (van de initiatiefnemers) in de wijk werkt als succesfactor.
- Neem je tijd; een diverse groep mensen bereiken gaat langzaam en de beste reclame is mond-op-mond reclame.
- Wees zorgvuldig met het opgebouwde vertrouwen.

BRONNEN EN VERANTWOORDING

Deze beschrijving is gemaakt door Kennisplatform Integratie & Samenleving. Het is onderdeel van een project over inclusie bij burgerinitiatieven.

Voor dit onderzoek voerden wij in april 2016 interviews met Oké Nu. Wij hebben gesproken met initiatiefneemsters van het eerste uur Roberta Haki Della Rovere en Erna Broekman. Daarnaast zijn wij naar de expositie van fotocollages geweest, waar we met een diverse groep vrijwilligers en gebruikers spraken. Wij danken Oké Nu voor haar gastvrijheid en medewerking aan het onderzoek.

Website Oké Nu: <http://www.okenu.nl/>

Colofon

Financier: Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid
Auteurs: I.D. Razenberg, MSc
Ontwerp: Design Effects
Uitgave: Kennisplatform Integratie & Samenleving
p/a Kromme Nieuwegracht 6
3512 HG Utrecht
T (030) 230 3260

De publicatie kan gedownload worden via de website van het Kennisplatform Integratie & Samenleving: <http://www.kis.nl>.

ISBN 978-90-5830-751-4

© Verwey-Jonker Instituut, Utrecht 2016.

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij het Verwey-Jonker Instituut. Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.

The copyright of this publication rests with the Verwey-Jonker Institute. Partial reproduction of the text is allowed, on condition that the source is mentioned.

Verwey-
Jonker
Instituut

kennis en aanpak van
sociale vraagstukken

KENNISPLATFORM INTEGRATIE & SAMENLEVING

Kennisplatform Integratie & Samenleving doet onderzoek, adviseert en biedt praktische tips en instrumenten over vraagstukken rond integratie, migratie en diversiteit. Daarnaast staat het platform open voor vragen, signalen en meningen en formuleert daar naar beste vermogen een antwoord op.

Deze kennisuitwisseling is bedoeld om een fundamentele bijdrage te leveren aan een pluriforme en stabiele samenleving.

Blijf op de hoogte van alle projecten, vragen en antwoorden en andere kennisuitwisseling via www.kis.nl, de [nieuwsbrief](#), [Twitter](#) en [LinkedIn](#).

Kennisplatform Integratie & Samenleving is een programma van het Verwey-Jonker Instituut en Movisie

T 030 230 32 60 E info@kis.nl I www.kis.nl

